

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars tertia, hoc est:
Tractatio evangeliorum tam dominicalium, quam
festivalium, ad recte se sub variis tentationum generibus
gerendum, disposita**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126133](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126133)

ollam, & amaritudo cessavit, 2. Reg. 4. v. 39. seqq.

Elisæus idem est ac *salus Dei*, quod optimè congruit Servatori nostro; qui *salus Dei* est, usque ad extremum terræ, Esa. 49. v. 6. nobis herbatim eundem in hâc miseriarum valle, & in sudore vultûs vescendum pane nostro, Gen. 3. v. 19. invenimus sæpè vites sylvestres & amaras colocyntidas, ex quibus neque commodum neque voluptatem capimus, ratione maledictionis, quâ Deus terram oneravit: Quin & amara colocyntide ipsi pulmentum discoximus, ut morti, ejusque prodromis, variis morbis subjecti simus, juxtâ illud Syracidis cap. 40. v. 1. & seqq.

Verùm quando ad Christum confugimus, clamantes: O vir Dei mors in olla! id est, oramus omni tempore, & in omni instantia, Eph. 6. v. 18. amarum colocyntidis pulmentum, farina præsentissimi auxilii, edulcaturus est, ut omnia nobis in bonum cooperentur, Rom. 8. v. 28.

Præclarum exemplum habemus in Paralytico præsentis Evangelii, qui & ipse de amaro colocyntidum pulmento comederat, ut morti vicinus esset: verùm ubi à beneficiis quibusdam ad Christum deferretur, & corpore & anima sanatur, ut à morbo & peccatis liberatus, quasi nunquam ægrotasset, abire possit.

Nos methodo nostræ inservientes contemplantur

- I. Triplicem Querelam.
- II. Triplicem Medelam.
- III. Triplicem Cautelam.

J. J.

Exegetis.

Nemo sine speculo, dixit Socrates ad discipulos suos. Quo ipso id intendebat, ut illi, qui propter formam sibi placerent, eò majorem adhiberent diligentiam, ne corpus benè dispositum, vitis contaminarent. Qui verò deformitatem suam intuerentur in speculo, virtutibus faciem deformem emendarent.

Nobis idem facere convenit: & quia nos ipsos difficulter cognoscimus, speculum divini verbi adhibeamus, sic facile errata nostra deprehendemus, ut dicamus cum Paulo: Scio, quod in carne meâ bonum non habiter. Velle adjacet mihi: perficere autem bonum non invenio. Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Rom. 7. v. 18. 24.

Querelam movet

I. *Christi repudiatio*, quam innuunt hæc verba: Et ascendens Jesus in naviculam, transfretavit, & venit in civitatem suam.

Paulò ante Servator cum discipulis suis mare penes Capernaum trajecerat, & in Regionem Gergesenorum venerat, eo fine, ut habitatoribus illius terræ, viam ad cælum indicaret: adhuc enim in Ethnicâ infidelitate hærebant, quod inde patet, quia porcos multos aluerunt, qui Judæis permitti non erant, Levit. 11. v. 16.

Alii Gergesens deivare volunt à Cham, filio Noæ, qui inter alios & filium genuit nomine Gergosi, Genes. 10. v. 16. à quo Gergesinæ orti, quorum mentio fit Gen. 15. v. 21. nec improbable est, quod in terrâ Gessuri habitaverint, quæ ad Jordanem

nem

nem sita, versus Orientem, Deut. 3. v. 14. Metropolis erat Gadara, aliàs Gerasa, siue Gergesa vocata, de quâ Hieronymus scribit, quod suo adhuc tempore florentissima fuerit.

In hac Regione Christus aliquantisper substitit, & duos obsessos liberavit.

Quia vero Dæmones ejeti, in gregem porcorum migrabant, & totum gregem in mare præcipitabant; tota civitas exiit obviam Jesu, & rogavit eum, ut transiret à finibus eorum.

O quot hodie tenus reperiuntur, qui porcos suos majoris æstimant, quàm concionem Evangelii, & è verbo Dei commoiti, ut à mundo immaculatos se custodiant, Jac. 1. v. 27. in quo nihil est, nisi concupiscentia oculorum, concupiscentia carnis & superbia vitæ, 1. Joh. 2. v. 16. obsequi nolunt, dicentes: Recede à nobis, & scientiam viarum tuarum nolumus, Job. 21. v. 11. Hi Epicurei sunt, qui ventrem Deum constituerunt, quorum finis interitus, & gloria in confusione, Phil. 3. v. 19.

Sues Deus repudiavit, & non modò sacrificiis non adhibuit: sed & Israelitas carnibus eorum vesci prohibuit, Levit. 11. v. 7.

Pari ratione abominatur Epicureos, qui ut sus lota in volutabro luti volvuntur, 2. Petr. 2. v. ult. Sir. 5. v. 7.

Sus quando prehenditur, ingentem clamorem edit, novit enim mortem sibi paratam, quia lana destituitur, quæ decerpi possit: Ovicula verò patiens est, nam lanam hominibus infervire novit, quæ & anniversariè detonditur. Ita norunt impij, quando in morbum incidunt, quod corpore & anima Diabolo mancipentur,

ideò clamorem miserabilem emittunt, dicentes: O montes cadite super nos, & abscondite nos à facie sedentis super thronum, Apoc. 6. v. ult. Pii verò & in morte confidunt, Prov. 14. v. 32. quia sciunt, illà non damnum sibi afferre, sed januam aperire ad vitam æternam, Joh. 5. v. 24.

Apoge igitur cum suis, quorum non est Regnum cælorum. Oviculas vero Servator à dextris suis sistet, Matth. 25. v. 46. ut cum eo semper sint, 1. Thess. 4. v. 18.

II. *Paralytici consideratio.* Hic in lecto jacebat ut truncus, multis doloribus inquietatus, quos paralytis afferre solet.

Hæc magna est miseria, quod homo morbis adeò dolorosis subiectus est, qui ipsi somnum turbant, ut nec per noctem mente requiescat, Eccles. 2. v. 23. Job. 7. v. 4. Verùm non aliundè id est, quàm à peccato, *hic fons est*, ex quo non modò Paralytis, sed omnes alij morbi oriuntur. Hoc adeò corripit nos, ut nihil boni in nobis habiter, Rom. 7. v. 28. sed omnia depravata sint, juxta illud, Esa. 1. v. 6.

Id nobis in Paralytico depingitur,

1. *Ratione auspicii.* Paralytis nihil aliud est, quam obstructio arteriæ, quâ Spiritus vitales in cerebro & corde impediuntur, quò minus in membra exteriora dividere se possint, unde obstupescunt, & ad munia naturalia inepta redduntur. Plurimi hunc morbū sibi attrahunt, intemperie, Venere & iracundiâ. Ita peccata actualia ut plurimū proveniunt inde, quia homines aures obturant, instar aspidis surdæ, Pl. 58. v. 5. & resistunt Spiritui S. ut primus mundus, Gen. 6. 3. hinc dilectio Dei & proximi in plurimis frigescit, Matt. 24. 12. contra vero opera carnis invalescunt, Gal. 5. 21. 22. tandem

sequitur Apoplexia, ut Deus defessus misereri constringat capita, verticem capilli, perambulantium in delictis suis, Psal. 68. v. 22. ut incidant in puteum, in quo non est aqua, Zach. 9. v. 11.

2. *Ratione exitii.* Paralysis enim nervos constringit, & omnia corporis membra, ut non modò inepti fiant ad officium suum: sed & intolerabiles dolores oriantur, unde Philemon Sophista morbo hoc correptus ait: *Comedendum est, manus non habeo, ambulandum est, pedes non habeo, dolendum est, & manus habeo & pedes.*

Sic impiis peccatum omnia membra constringit, ut non possint benefacere, quia didicerunt malum, Jer. 13. v. 24. Verùm ubi conscientia evigilaverit, videbunt, quid fecerint, montibus dicturi, cadite super nos, Apoc. 6. v. 16. Hinc Augustinus: *O peccata, peccata, dum svaderis ungitis, si persuasistis, ad mortem usque pungitis!* Jac. 1. v. 15. hinc multi ad desperationem adiguntur, ut sibi ipsis manus violentas inferant, & se in interitum & perditionem mergant, 1. Tim. 6. v. 9.

3. *Ratione auxilii.* Paralysis ejusmodi morbus est, qui nullo humano auxilio plenè curari potest, præsertim quando nimium invaluit: sed in principio auxilium adhiberi potest, internè, purgationibus idoneis, externè vero oleis & unguentis mollificantibus. Ita peccatum, quando in homine invaluit, morbus est desperatus. Ideò ait Bernhardus: *quando vitia in homine in consuetudinem abeunt, peculiaris Dei gratia requiritur, si extirpari illa debeant.* Peccata enim per consuetudinem despiciuntur, ut ejusmodi homines malum manuum suarum dicant bonum, Mich. 7. v. 3.

adeoque eò minus juvari illi possunt. Ergò principis obsta, purga cor tuum penitentia, quiesce agere perverse, disce benefacere, Esa. 1. v. 17. Deinde unge te oleo gratiæ divini, quod Christus nobis merito suo acquisivit. Sic salutatis effectus sequetur. Ubi enim exsuperat delictum, exsuperat & gratia, Rom. 5. v. 21.

Breviter: ut paralyticus hic ad Christum defertur, & in lecto ad pedes ejus reponitur, qui ipsum & corpore & anima curavit, & sanitati restituit: ita quando peccatorum paralysis infectus, in conscientia tua magnos dolores perentis, ad Christum confuge, & tua aliorumque oratione utere: id bonum est & acceptum coràm Salvatore nostro Deo, 1. Tim. 2. 3. Jac. 5. v. 16. Matth. 18. v. 19.

III. *Perversa cogitatio,* quam Christus reprehendit in Scribis, inquit: *Quare cogitatis mala in cordibus vestris?* Licet enim aliis in Proverbio dicatur: *Cogitationis poenam nemo patitur.* Tamen id valet saltem *in foro soli,* ubi agitur secundum acta & probata: Verùm *in foro poli* hæc regula minus locum habet. Corda enim & renes scrutatur Deus, Jer. 17. v. 10. & intelligit cogitationes nostras de longè, Psal. 139. v. 3.

Caveamus itaque, ne & ipsi pravis cogitationibus cordis, cujus figmentum malum est ab adolescentia sua, Gen. 6. v. 7. indulgeamus, sed recordemur novissima, & nunquam peccabimus, Sir. 7. v. 40.

Aves prohibere non possumus, ut caput nostrum supervolent: impedire tamen possumus, ne in capite resideant, aut in capillis nidificent: Ita à malis cogitationibus

bus immunes planè esse nequimus, ex corde enim proveniunt, tanquam venenata scaturigine, Matth. 15. v. 19. cavere tamen possumus, quò minus in opus erumpant, & primò peccatum, deinde mortem parturiant, Jac. 1. v. 15. si nimirum corpus crucifigamus, cum desiderijs & concupiscentijs, Gal. 5. v. 24. ne regnent in mortali nostro corpore, Rom. 6. v. 12. Nam *non nocet sensus, ubi non est consensus*, ut Bernhardus dixit. Quilibet Deum semper ante oculos habeat, & in hypocausto, vel cubiculo depingi curet historiam de iudicio extremo, & infernalibus supplicijs: sive proponat sibi caput mortuum, aut imaginem Crucifixi, vel simile quid: nec dubium est, quin hoc ipso pravas cogitationes repressurus sit, & ad meliores ansam capturus. Nam objecta movent sensus. Unde Salomo, Prov. 23. v. 29. & Siracides, 5. 9. v. 7.

Seneca optimè consulit, inquit: *Sic vive cum hominibus, quasi Deus semper te videat.* Sir. 23. v. 28. qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium. I. Cor. 4. v. 5.

De Secundo.

Sequitur *Medela*, quæ fuit

I. *Ex dulcissima Capernaum appellatione.* Venit enim Christus in civitatem suam. Hæc fuit Capernaum, ut Marcus testatur, cap. 2. v. 1. vocaturque civitas Christi, quia ibidem semper ferè habitavit, multos sermones habuit, & præclara miracula edidit. Unde Chrysostomus: *Bethlehem ipsum tulit, Nazareth educavit, sed Capernaum fuit ipsi habitaculum.*

Adhuc hodiè Christi civitas est, ubi verbum Dei purè docetur, & Sacramenta juxta institutionem Christi dispensantur, ibi enim habitat, Psal. 132. v. 14. ibi caminum & ignem habet, Esa. 37. v. 9. ibi veniet ad nos, & benedicet nobis, Exod. 20. v. 24.

Talis est Augusta nostra Vindelicorum, non modò ratione exhibitæ Confessionis, A. C. 1530. sed & liberi exercitii, quod nobis per constitutionem pacis restitutum est, ubi confidenter prædicare, Psal. 12. v. 6. & Deum tranquillè laudare possumus in Sion, Psal. 65. v. 2.

Agnoscamus id grato animo, O optimi! ut dignè ambulemus Evangelio, Phil. 1. v. 27. ne Dominus causam habeat væ super nos clamandi, ut olim super Capernaum, Matth. 11. v. 23. Avertat hoc benignissimum Numen, gratiam suam largiendo, sicut Capernaum, juxta quorundam opinionem, est *vicius penitentia*, & iterum *vicius consolationis*, ut & nos semper penitentiam agentes, Domino deprecemur, quæ peccavimus: sic vocem amabilem audiemus, quâ nos ut Paralyticum alloquetur: *Confide fili, confide filia, remittuntur tibi peccata tua!* Beatus, imò terque quaterque beatus! quem ita elegisti & adjunxisti tibi, inhabitabit in atrijs tuis, Replebimur in bonis domus tuæ: sancti templi tui, Psal. 65. v. 5.

II. *Ex perfectissima Paralytici curatione:* quam Christus ut Magister salvationum præstitit, Esa. 63. v. 1. Is modò corporalem sanitatem à Domino petebat: & ecce! Dominus non modò eandem ipsi largitur, sed & animæ sanationem procurat, obstruens scaturiginem peccatorum, ex
m m m ; quâ